

Cluj-Kolozsvár,
1933. január 3. * Kedd

KELETI ÚJSÁG

Előfizetés belföldön:
Egyévre 800, félévre 400, negyedévre 200, egy óra 70 L.
Egyes szám ára 3 lei.

ORSZÁGOS MAGYARPARTI LAP
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon: 508.
XVI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM.

Előfizetés Magyarországon:
Egyévre 50 Pengő, félévre 25 Pengő, negyedévre 12.50 P.
Egyes szám ára 20 fillér

Jönnek a külföldi szakértők!

Lugoseanu bizik a Népszövetség támogatásában — Minden valószínűség szerint külföldi szakemberek fogják ellenőrizni Románia pénzügyeit

Maniu miniszterelnök intézett ujévi üdvözlő beszédet a királyhoz

(Bukarest, január 2.) A politika új esztendeje ezúttal esemény számba folyt le, semmiféle nagyobb beszéd nem hangzott el. A királyt most is felkeresték a kormány tagjai s a fogadtatáson a kormány részéről Maniu beszélt és Károly király válaszolt a miniszterelnök szavaira.

Ezek a beszédek azonban nem nőtték túl a szokásos ujévi jókívánságok méreteit. Az ünnepi hangulat csendjét egyedül csak a külföldről hazatért Lugoseanu missziója iránti érdeklődés verte fel. Lugoseanu tudvalevőleg külföldön, elsősorban Genfben igyekezett tájékozódást szerezni abban az irányban, hogy Románia pénzügyi szanálását illetőleg milyen reményekkel fordulhat a Népszövetséghez? Lugoseanu ma

számolt be küldetéséről Maniu miniszterelnöknek, délutánra pedig Szinajába rendelték audienciára. Lugoseanu optimista nyilatkozatokat tett külföldi tájékozódásairól, ezekből a kijelentésekből azonban még mindig nem lehet látni, hogy voltaképpen hogy is fog megtörténni — ha egyáltalában megtörténik — Románia pénzügyeinek rendezése. Annyi mindenestre bizonyosnak látszik, hogy ismét Bukarestbe jönnek a külföldi szakértők, akik befolyást fognak gyakorolni a román pénzügyi élet egész területére. Más kérdés, hogy gyakorlatilag mit fog jelenteni ez a szanálási program és a külföldi szakértők beavatkozása?

Maniu ujévi beszéde és az uralkodó válasza

(Bukarest, január 2.) Ujév napján diszes külsőségek között, előre megállapított program szerint folytak le a hivatalos üdvözlések. Károly királyt a kormány tagjai élén eléje járuló Maniu miniszterelnök üdvözlötte.

— A kormány és Románia népe nevében nyújtom át Felségednek a nemzet jókívánságait az ujév alkalmából — mondotta Maniu. Nem akarok a multtal foglalkozni, nem akarom felsorolni azokat a nehézségeket és gazdasági bajokat, amelyek Felségednek annyi gondot okoztak az elmúlt év folyamán. Csak arra akarok rámutatni, hogy ha Felséged bölcs vezetése mellett szembenézünk a nehézségekkel, akkor az ujévben megtaláljuk azt az utat, amely a dinasztának és az ország népének a boldogulásához vezet. Bizom abban, hogy Felséged védelme alatt, Románia sérthetetlen határai között békés munkát folytathatunk az új esztendőben és semmi sem zavarja meg a békét és biztonságot, amelyet a román nemzet nehéz küzdelmeivel kiérdemelt.

Beszéde további során megemlítette Maniu, hogy ez az ország, amelynek élén a szorgalmas, élénk, kitartó uralkodó áll, bizalommal nézhet a jövő elébe. Az ország fiatal uralkodója a multban is tanujelét adta az alkot-

mány és jog iránti tiszteletének. A nép tudja ezt és ezért bizik sorsa javulásában.

Ezután Maniu miniszterelnök Isten áldását kérte az uralkodóra, az egész dinasztiaira és az ország népére.

Maniu beszéde után Miron Christea pátriárka az egyház nevében köszöntötte fel a királyt az ünnepi alkalmából.

II. Károly király válaszában köszönetet mondott a jó kívánságokért. Hangsúlyozta az uralkodó, hogy osztja a miniszterelnök véleményét. Bizni kell a jövőben. A boldogabb évi iránti bizalomra feljogosítanak a román nép erényei, szorgalma, nyugalma, megbízhatósága és komolysága. Az uralkodó kötelességének érzi, hogy szeretettel vezesse utjain az ország népét.

A diplomáciai testület nevében Dolci bíboros, pápai nuncius fejezte ki az uralkodó előtt jókívánságait és egyben felköszöntötte az egész román nemzetet is. Reményének adott kifejezést, hogy ebben az évben a szelid kereszténység békéje lesz urrá a népeken és a súlyos idők után nyugalmasabb esztendőket következnek.

Az uralkodó ezután hosszasan elbeszélgetett a kormány tagjaival, a pátriárkával és a külföldi követekkel.

Mit hozott Lugoseanu a tarsolyában?

Lugoseanu ipar- és kereskedelemügyi miniszter a külföldi hitelezőkkel és a Népszövetség pénzügyi bizottsága tagjaival lefolytatott tárgyalásai után december 31-én este érkezett vissza Bukarestbe. A pályaudvaron várakozó újságíróknak mindössze annyit mondott, hogy Romániának külföldön megoldandó pénzügyi kérdései kedvezően haladnak előre és optimizmussal néz a tárgyalások folytatása elé. Lugoseanu hosszasan tárgyalt Franciaország kereskedelmi miniszterével is, miután azt szeretné, hogy Románia és Franciaország között az újévtől kezdve még intenzívebb legyen a kereskedelmi kapcsolat. Lugoseanu tárgyalásai eredményéről jelentést tesz Maniu miniszterelnöknek. Párisi tárgyalásai azzal a konkrét eredménnyel jártak, hogy a román járadékpapírok francia tulajdonosai az 1933-as év első három hónapjára transfer moratóriumot ad-

tak az időközben esedékessé váló összes román őrteknapirok szelvényeinek beváltására.

Lugoseanu ma délelőtti tanácskozott Maniu miniszterelnökkel és Madgearuval, kiket informált külföldi tárgyalásainak eredményéről. Ezen a héten minisztertanácsot tartanak, amelyen ismertetik Lugoseanu tárgyalásait. A minisztertanács fog dönteni, hogy a genfi pénzügyi bizottsággal a megegyezést Románia megkösse-e?

Január kilencedikén a Népszövetség pénzügyi bizottsága Genfben ülést tart, amelyen véglegesen megoldják a Romániával való pénzügyi együttműködésre vonatkozó egyezmény kérdését.

Ezt az egyezményt a román parlament ratifikálja és aztán a népszövetségi tanács elé terjesztik jóváhagyás végett. A népszövetségi ta-

nács ülése január 29-én lesz. Ha az egyezmény létrejön, — amire most komoly a remény — úgy a kormány a genfi egyezmény alapján fogja összeállítani az 1933. évi állami költségvetést.

A genfi tárgyalásokon főleg két vitás pont volt. És pedig, hogy a szakértők véleményének kikérése kötelező legyen-e Romániára, vagy pedig ennek a véleménynek csak tanácsadó jellege volna? A román kormány nevében Lugoseanu hangoztatta, hogy

semmi esetre sem fogadhat el olyan formulát, amely a külföldi szakértőket felhatalmazza, hogy az ország minden ügyébe beleavatkozzanak.

Valószínű, hogy találni fognak majd egy közép-megoldást. A Népszövetség pénzügyi bizottsága, mely egy kisszámú testület, valószínűleg olyan megoldást fog javasolni a Népszövetség tanácsának, mely Romániát kielégíti.

Hogy kik lesznek a szakértők, akik itt fognak működni, azt e pillanatban még nem lehet tudni.

A Népszövetség fogja ajánlani, de a román kormány nevezi ki őket. Még azt sem döntötték el, hogyan fogják hívni a szakértőket, műszaki tanácsosoknak-e, vagy technikai szakértőknek? Itt való működésük három évre fog szólni, de delegációjuk meghosszabbítható öt évre. Vagy pedig öt évre nevezik ki őket, de megbízatásuk megrövidíthető három évvel.

A minisztertanácsi határozat után Lugoseanu miniszter január 6-án, vagy 7-én visszatér Genfbe, hogy a tárgyalásokat január 9-én folytassa és befejezze.

Lugoseanu a királynál.

Lugoseanu ma délután Maniuval és Madgearuval folytatott kihallgatása után Szinajába utazik, hogy a királynak is jelentést tegyen a külföldi tárgyalásairól.

Camarasescu, vagy Stan Vidrighin.

Az Epoca szerint a nemzeti-parasztpárt kezében nagy elégedetlenség uralkodik a CFR vasuti vezérigazgatói állásának Camarasescuval való betöltése miatt. Újból Stan Vidrighin nevét emlegetik erre az állásra. Valószínű, hogy Maniu ma este dönt véglegesen az ügyben.

Averescu ismét válaszol Madgearunak.

Madgearu pénzügyminiszternek a 200 millió olasz líra kölcsönrel kapcsolatosan az újságíróknak tett nyilatkozatára Averescu marsall újolag válaszol lapjában, az Indreptarea-ban:

— Madgearu tegnapig azt állította — írja Averescu, — hogy összefüggés volt az olasz kölcsön és Ruspoli herceg ügye között. Most elejtette Madgearu ezt az állítását, ellenben hangoztatja, hogy a kölcsön anyagmegrendeléssel volt kapcsolatos.

— Kategórikusan kijelentem — mondja Averescu —, hogy semmi kapcsolat nem volt a kölcsön és az anyagrendelés között. Ezt igazolja, hogy a kétszázmillió kölcsön ellenértékét, egymilliárd 800 millió lejt, a Banca Nazionale teljes összegben megkapta.

A marsall szerint Madgearu miniszter az olasz kölcsön ügyét ügyetlenül akarta politikailag saját javára kihasználni.

Vidám, zajos volt a Szilveszter, csak a forgalom volt kevés

(Kolozsvár, január 2.) Hát lehet csodálkozni azon, ha Szilveszter-estélyén Kolozsváron is mindenki levetette a komolyság s józanság külső és belső jelvényeit, színes papírmásé-csákót nyomott a fejébe s boldogan, vígan, tuláradó örömmel bucsuzott az ó-esztendő felé. Hogy milyen volt az óesztendő? Arról senki sem beszél szívesen. Mindenki örömmel fordított hátat neki, igyekszik kitörölni az emlékezetéből és kíváncsian fordul az új esztendő felé, amely csupa remény, sejtelen és titokzatosság. Vajon mint fog az 1933-ik esztendő hozni?

Egy bizonyos, hogy az óesztendőből vígan, önfeledten, viharzó kedvvel léptek ki az emberek. Az összes klubokban, kaszinóknak, kávéházakban és vendéglőkben sok ember gyűlt össze, mintha mindenki egyszerre akarta volna pótolni, hogy a múlt esztendőben visszavonult, aszkéta életet élt.

Ha jellemezni akarnók a mostani Szilvesztert, akkor az egyik kolozsvári kávé mondását kell idéznünk: „Nagy forgalom — kevés haszon.” Hangos, sőt lármás jókedv, de kevés és óvatossággal fogyasztás. A kávéházakban és éttermekben nem lehetett asztalokat találni, az utcákon is hullámozott a nép, erre az éjszakára, mint föld-rengés idején, mindenki elhagyta otthonát s megpróbált mindent, hogy vígan, boldogan és lármásan lépje át az újesztendő küszöbét.

A figyelmes szemlélő megállapította azt is, hogy ezúttal az emberek szokatlanul későn indulnak el hazulról. Szívesen vacsoráltak jól és olcsón otthon s csak 11 óra után színesedtek ki az utcák, a klubok, kávéházak és az éjjeli lokálok. Tizenkét órakor, a kritikus időben, mikor az óesztendő megszűnik és az újesztendő beköszönt, még nem volt eléggé emelkedett a hangulat. Előző években ilyenkor az emberek a jókedv mámorában ölelkeztek és csókolóztak és tuláradó boldogsággal üdvözölték az új esztendőt. Most azonban, mikor a lámpák elaludtak, a színesemalacok felvissítottak, a közönség kissé megijedt, még nem várta a tizenkét órát és még nem fogyasztott eleget a bucsúztató nedűből ahhoz, hogy lármás örömmel üdvözölhesse az újévet.

De az ötperces sötétséget az emberek kihasználták. Gyorsabb tempóban fogyasztottak s már félóra múlva az addig tartózkodó józanság feloldódott és egyszerre spontán áradással bugygyant fel mindenkinek a lelkéből az áradó és hangoskodó jókedv. Az egész város örült, mindenütt szólott a zene, fellángolt a jókedv, vigaság, amely hajnal felé még csak fokozódott, de a legtöbb nyilvános helyen reggelig, sőt a déli órákig tartott.

Ujságírók szilveszter-estje.

Hatalmas közönség gyűlt össze a Newyork összes termeiben, ahol a kisebbségi ujságírók rendeztek szilveszteri kabarét. Tíz órakor már özönlenni kezdett a közönség és egy óra alatt az összes terem zsúfolásig megtelt. A közönség nagyrésze nem is tudott elhelyezkedni és kénytelen volt máshol keresni szórakozást. A műsor kissé későn kezdődött. Végül József tizenegy óra után kezdte bekonferálni a műsort, de ekkor már olyan viharzó jókedv uralkodott, hogy a nagy zajban az ujságírók szellemi patronjai hatástalanul puffogtak el. Mindenki önmagának élt és önmagának mulatott, az emberek a műsorra alig figyeltek. Itt még Nagy Endrére vágy a legnagyobb énekesre se nagyon figyeltek volna.

Az ötperces sötétség után a rokonszenves konferenszié belátta, hogy a jókedvű közönség már a műsorra sem kíváncsi. Bretán Miklós győ

nyörűen énekelt két dalt. Bokor Klári kedves hangja azonban már alig tudott megbirkózni a szilveszteri lármával. Sántha Ilus és ditrói Pusks Béla szépen énekelték. Jól sikerült a Hacsek és Sajó jelenet, mert Tompa Pufi színterori hangon valósággal frappírozta a közönséget s nagyon megfenyegette arra az esetre, hogyha őt és Szakács kollégáját nem hallgatják meg. Még a nagy lármában is pompás volt humoros jelenetük. Hegyesi Ica és Ihász Bandi fiatalos kedvvel és temperamentummal táncoltak. A szilveszteri kabaré vezetősége ezekután belátta, hogy nincs szükség további műsorra, mert ezen az éjszakán a Newyorkban mindenki szerepelt és mindenki jól mulatott. Még reggel 8 órakor is lejtették a táncot.

De nemcsak a Newyorkban, hanem a Ferdinand kávéházban, Metropolisban, Cityben, Pallaceban, Eliteben és az összes kolozsvári nyilvános helyeken gyönyörűzt a jókedv s mindenütt kitűnő hangulat uralkodott. De azért akadt olyan

ember is, aki kijelentette, hogy nem sikerült a szilveszter.

— Hol mulatott? — kérdeztük tőle.

— A Newyorkban és a Pallaceban.

— Na és miért nem mulatott jól?

— Mindenki be volt rugva és én megőriztem a józanságomat.

— Hogyan?

— A Newyorkban elfogyasztottam egy aludtejet, a Pallaceban pedig egy limonádét.

Ezekután nem csodálkoztunk, hogy ő volt az egyetlen, aki rosszul mulatott, mert még hozzá kell venni, hogy az illető agglegény és vegetáriánus.

Még jó, hogy a Szilveszter éjszakáján kevesen jelentek meg vegetáriánusok. A kávéosk és a vendéglősök így is sírnak és azt mondják, hogy csak fele annyit vettek be, mint az előző években. Mindezzel azonban a szilveszteri közönség nem törődött, mindenki jól érezte magát és reménykedéssel kezdte meg az újesztendőt, amely remélhetőleg szerencsésebb csillagzatban született, mint a most kimúlt 1932. Pompásan indult az újév s reméljük, hogy jó kezdet után, jól is fog folytatódni. Még egyszer boldog újévet kívánunk...

—0—

A nemzeti-parasztpárt kolozsvári klubhelyiségében újévi beszédek sürgették Vaidát, hogy lépjen be a kormányba

(Kolozsvár, január 2.) A nemzeti-parasztpárt klubhelyiségében érdekes újévi beszédek hangzottak el. Vaida Sándor volt miniszterelnök nem jelent meg a klubhelyiségben s így az üdvözléseket Hatjeganu Emil dr. fogadta. Elsőnek dr. Sabin Muregan chemarista szólalt fel, aki felhívta Vaidát, hogy haladéktalanul lépjen be a kormányba. Arra is célzott, hogy Erdély nagyon gyengén van képviselve a kormányban, mert Hatjeganu Emil és Tilea Viorel dr. kimaradtak a második nemzeti-parasztpárti kormányból.

Sever Stoica hírlapíró behatóan foglalkozott a román nép hivatásával s kifejtette, hogy az

eddig elért sikereket az erdélyi parasztság politikai érettségének lehet tulajdonítani.

Végül Hatjeganu Emil tartott hosszabb beszédet.

A jelenlevők Vaidát lakásán keresték fel, aki Hatjeganu szavaira válaszolva, ezeket mondta:

— Köszönöm újévi jókívánságaikat. Az a meggyőződésem, hogy pártunk az új esztendőben is a legteljesebb szolidaritás jegyében fog dolgozni a fontos problémák megoldásáért, hiszen közöttünk nincs chemarista, nincs akcionista, mi egyformán lelkes tagjai vagyunk a pártnak.

Vaida ezzel nyilván a klubhelyiségben elhangzott beszédek élet akarta letompítani.

Egyiptom is el akar szakadni Angliától

(London, január 2.) A Daily Mail mai számában közli Sítiki basa egyiptomi miniszterelnök nyilatkozatát, amelynek az a konklúziója, hogy a most következő esztendő döntő lesz Egyiptom és Nagybritánia viszonyában és Egyiptom feltétlenül kívánja önállóságát. A Daily Mail nagy aggodalommal szemléli Egyiptom függetlenségi törekvéseit, mert Egyiptom elszakadása az angol világbirodalomtól katasztrófális volna Angliára nézve.

Csalók kezébe kerültek a kolozsvári gyufagyár elbocsátott munkásai

Utolsó garasait adták oda a munkások azoknak, akik új munkával kecsegtették őket

(Kolozsvár, január 2.) A munkügyi inspektorátus az elmúlt napokban egy olyan ügyről tett jelentést minisztériumának, amely mindenfelé nagy felháborodást keltett. Az eddigi megállapítások szerint ugyanis néhány ember utolsó garasait csalta ki a kolozsvári gyufagyárból elbocsátott munkásoknak. Ezek a szegény emberek hónapok óta kenyér nélkül vannak s a szélhámosok azt ígérték, hogy újból foglalkozáshoz juttatják őket.

A kolozsvári gyufagyár nemrég szüntette be üzemét, amikor is négyszáz munkás vált munkanélkülivé. Megpróbálták az elbocsátott munkások elhelyezését más állami vállalatoknál, azonban csak igen kevesen voltak olyanok, akik számára sikerült új elhelyezkedést teremteni. A munkások legnagyobb része kenyér nélkül maradt s éppen a tél küszöbén. Ezután nem sokkal olyan forrásból, amelyet eddig még nem sikerült felfedezni, az a hír kelt lábra a munkások között, hogy a gyár újból megkezdte üzemét, azonban csak azokat a munkásokat fogják alkalmazni, akik egy bizonyos irodában kérték foglalkozást. Ilvenformán egy egész sereg munkás jelentkezett a gyufagyár irodában. A munkások beadták kérésüket, amellyel mindegyiküknek fizetni is kellett va-

lamit a felmerülő költségekre.

A munkások az új munka reményében utolsó garasait is odaadták s várták a gyár megnyitását. Hetekig tartott ez az állapot, azonban semmi sem történt a gyár körül. Többek között ekkor jelentkeztek a munkügyi inspektoránál, itt kérvén felvilágosítást a dologra vonatkozólag. Az inspektorátusnál meglepetéssel fogadták a hírt, amelyről semmit sem tudtak. Tudomásukra is hozták a munkásoknak azt, hogy senki sincs felhatalmazva arra, hogy összegyűjtse kéréseiket. Ami a gyufagyarat illeti, a közeljövőben ott nem veszik fel újra a munkát.

Ekkor derült ki, hogy a munkásokat valószínűleg tervszerűleg ugratták be a gyár újbóli megnyitásának meséjével, azért, hogy így kicsalják tőlük utolsó garasait. Az ügyben most a munkügyi minisztérium fog intézkedni.

minőségileg
utánozhatatlan,
teljes garanciát
nyújt.

A legnagyobb
siker

Irja hadnagy

a Magyar
Színházban.

Kisenevben elfogták a cseka odesszai főnökét

A lefoglalt iratokból kiderült, hogy több román intézmény ellen merényletet kellett volna elkövetnie — Vörös zászlókat találtak csomagjaiban

(Kisenev, január 2.) Tegnap elfogták Kisenevben az orosz-szovjet-kémiroda főnökét, Grigore Goaceffet, ki már több napja tartózkodik Kisenevben, ahol a szovjet részére fontos megbízásokat kellett volna végrehajtania. A román hatóságok már régebben tudtak Goaceff román területen való tartózkodásáról, csupán a kedvező pillanatot várták a letartóztatásra. A szovjet főnök Ivanciuk nevű volt adófőnök barátjának házában rejtőzött el. Tegnap a sziguranca emberei körülvették az adófőnök házat és felszolitották Goaceffet, hogy adja meg magát, mert ügyességi felhatalmazásuk van a házkutatásra. A főnök azonban füstbombákat dobott ki a ház ablakán és az volt a terve, hogy a sűrű füst leple alatt elmenekül. Amikor látta, hogy a sziguranca emberei még sűrűbbre fogják a ház körül a gyűrűt, kézi gránátot dobott közéjük, azonban a sziguranca embereinek mégis sikerült elfogniuk Goaceffet. Elfogatása után megmozdították és számos fontos iratot találtak nála, melyekből kitűnt, hogy több román intézmény ellen kellett volna merényletet elkövetnie. A házkutatás során számos vörös zászlót találtak a lakásban. A vizsgálat folyik és természetesen letartóztatták Ivanciuk adófőnököt is, aki Goaceffet a házában elrejtette.

Rendkívül súlyos adatokat tartalmaz a Dréhr Imre elleni vádirat

A budapesti államügyészség többrendbeli sikkasztással és csalással vádolja a volt népjóléti államtitkárt — A vádirat megállapítja, hogy Dréhr visszaélt Vass József bizalmával

(Budapest, január 2.) Ismeretes, hogy Dréhr Imre, volt népjóléti miniszteri államtitkár ellen vizsgálat indult meg. Az egy évvel ezelőtt megindított bünygyi vizsgálat most, — mint Budapestről jelentik —, az ügyészség vádiratával ért befejezést.

A kortörténeti dokumentumnak is beillő, száztíz oldalas szenzációs vádiratban az ügyészség a volt államtitkárt háromrendbeli hűtlen kezelés büntetével, egyrendbeli hűtlen kezelés vétségével, egyrendbeli csalás büntetével és tizenháromrendbeli hivatali sikkasztás büntetével vádolja.

Az ügyészi vádirat rámutat arra, hogy amikor Dréhr Imre, mint politikai államtitkár elfoglalta hivatalát, különböző, a hivatali méltósággal össze nem egyeztethető szolgálatokkal igyekezett Vass József bizalmába férkőzni. Alandóan a miniszter közelében tartózkodott, így annak minden intézkedéséről és tervéről tudomást szerezhetett és fokozatosan kimélyülő szoros érintkezését lassanként arra használta fel, hogy a miniszter hatásköréből egyes ügyek intézését szinte észrevétlenül magához vonta. Az így szerzett hatáskört dr. Dréhr egyrészt a hozzá közelálló és neki hízogó személyek támogatására, másrészt pedig a neki nem kedveskedő tisztviselők üldözésére használta fel.

Olyan hatalmat egyenesített a kezében, hogy szerepe nemcsak egyenrangúvá vált a miniszterével, hanem felül is multa azt.

E különleges körülmények ismerete mellett érthetők csak meg azok a büncselekmények, amelyeket államtitkári hatáskörében elkövetett.

A vádirat ezután részletesen felsorolja a volt államtitkár terhére rótt büncselekményeket. Megállapítja többek közt, hogy Dréhr Imre ötszáz ezer pengőért vette meg az állam-

kincstár terhére a négyszázhuszonötezer pengőért felajánlott

bicskei kastélyt.

csak azért, hogy Krausz Simonnak, akihez baráti szálak fűzték és akinek lekötöztetése volt, anyagi hasznot juttasson. Krausz Simon haszna hetvenötezer pengő volt és az államkincstár kára ugyanilyen összeget tett ki.

A Holzspach-üdülőtelep megvásárlásánál Krausz Simonnak 119.000 pengő jogtalan hasznót szerzett, ugyanennyivel károsította meg tehát az államot.

Az albertfalvai ingatlanvásárlás révén a volt államtitkár mérhetetlen nyagi kárt okozott az Országos Társadalombiztosító Intézetnek. Felvezette a pénzügyminisztert és a minisztertanácsot valótlán adatok produkálásával és fontos körülmények elhallgatásával és ilyen módon provokálta ki a minisztertanács hozzájárulását az ütlethez. Az OTI körülbelül három és félmillió pengővel többet fizetett az albertfalvai vásárlással kapcsolatban, mint amennyit kellett volna.

Az ügyészség szerint Vass József miniszter nem folyt be ezekben az ügyekben, hanem azokat Dréhr Imre intézte teljes hatalommal.

— A Társadalombiztosító ügyeiben én vagyok a miniszter, a Társadalombiztosító intézet én magam vagyok, — mondotta Dréhr azoknak, akik ezekben az ügyekben kihallgatás vagy referálás végett a miniszterhez akartak menni.

Megvádolja továbbá az ügyészség Dréhr Imrét azzal, hogy Vass József halála után az elhunyt miniszter édesanyjának szánt tizenötezer pengőt elsikkasztotta, különböző szobrokat, amelyek a népjóléti minisztérium tulajdonai voltak, elajándékozott, viszont a saját számára vásárolt szobrokat a minisztériummal fizette ki. A népjóléti minisztériumnak a menekülteket segélyező alapról a menekültek alig kaptak pénzt, az alapról Dréhr Imre több, mint huszonnégyezer pengőt elsikkasztott

és hamis nyugtákon költött nevek alatt vezették be ezeket a tételeket az elszámolási naplóba.

Ezenfelül manipulációkat végzett Dréhr Imre a népjóléti minisztérium pénzével olyan módon, hogy Krausz Simon bankházának, Halász Lajos bankházának és a Magyar-Német Mezőgazdasági Részvénytársaságnak állandóan nagy összegeket kölcsönzött ki magas kamat mellett, de

a kamatok egy részét elsikkasztotta. Száz ezer pengőt utaltatott ki az Országos Munkásbiztosító Intézet megalapításakor az előkészítő munkálatoknál felmerült kiadások fedezése címén, de a pénzt nem erre a célra fordította, hanem sajtócélokra használta fel.

Egyelőre százkét tanu beidézését kéri az ügyészség a főtárgyalásra, amely előreláthatóan több hónapig fog tartani.

Goga közvetít Vaida és Titulescu között

(Bukarest, január 2.) A Curentul szerint jól értesült politikai körökben élénken kommentálják azt a látogatást, melyet Vaida volt miniszterelnök tett a napokban a vakbélgyulladás miatt megoperált Goga Octaviánnál. Ezt a látogatást egyszerű baráti érdeklődésnek lehetett volna minősíteni, ha nem tartott volna feltűnően hosszú ideig. A több mint két óráig tartó látogatás során a volt miniszterelnök és a nemzeti agrárpárt elnöke az összes napirenden lévő politikai kérdéseket is megvitatott és a tanácskozás új politikai alakulatot vonhat maga után. Nem látszik kizártnak a legközelebbi jövőben a Vaida—Goga-féle együttműködés. Egyes politikai körökben azt sem tartják kizártnak, hogy Goga közvetítésével Vaida és Titulescu kibékülnek. Komoly kezdeményezés is történt ennek az érdekében és csak Titulescu külföldről való visszatérését várják, hogy a kibékülés megvalósuljon. Titulescu január 10-én tér vissza Bukarestbe. Visszaérkezése után Goga Kolozsvárra utazik, hogy visszaadja Vaidának a látogatást. A parlament megnyitása előtt Goga kihallgatáson jelenik meg a királynál, azután pedig összehívja a pártnak igazgatótanácsát.

Jön **Quo Vadis** a Royal Mozgóba.
(hangos)

A morfinista kapitány helyett a kocsis tartóztatták le

(Braila, január 2.) Titokzatos ügyben nyomoz a brailai rendőrség.

A napokban egy tűzerkapitány jelent meg a Cuza Voda uccai bérkocsi állomáson s beült Giba Vasile fogatába.

— Hajtson csak előre! — mondotta.

A tiszt csak közel három kilométernyi ut után állította meg a kocsis.

— Ide hallgasson, — fordult a bérkocsis felé. Ezzel a recepttel és ezzel a pénzzel menjen el Negrescu gyógyszeréjébe. Amit adnak, hozza el nekem.

A kocsis el is indult, hogy a parancsot teljesítse. Nagy volt azonban meglepetése, amikor a gyógyszerész ahelyett, hogy kiszolgált volna, rendőrként telefonált, akik Giba Vasile-t azonnal bevitték a bünygyi osztályhoz. A gyógyszerész ugyanis megállapította, hogy a recept hamis, mert abban olyan nagy mennyiségű kokain van feltüntetve, amennyit egy orvos sem rendelhet.

A kihallgatás során Giba előadta, hogy ő csak a kapitány parancsát hajtotta végre. Az egyik rendőrtiszt a fiákerrel nyomban a kapitány által megjelölt helyre sietett, de kokainistát már nem találtak otthon.

A rendőrség feltevése szerint kokain- és morfiunkereskedőről van szó, sokkal valószínűbb azonban, hogy szerencsétlen kokainista volt az, aki ilyen módon akart szenvedélyének hódolni.

**Minden árleszállítási
akcióban részt vesz,**

**éppen ezért
kitűnő és olcsó regényekért
és szakkönyvekért forduljon a**

MINERVÁHOZ

Cluj-Kolozsvár, Reg. Maria (Deák F. u.) 1.

Jön a Szinkör Mozgóban:

KIKI

egy kóristalány kalandjai.

Anny Ondra

A főszerepben:

Anny Ondra

Ausztria nem kéri vissza Matuskát

Érdekes jogi fejtegetéseket közölnek a bécsi lapok a Matuska-üggyel kapcsolatban

(Bécs, január 2.) A bécsi lapok a kiadatással kapcsolatban vezetőhelyen foglalkoznak ismét a Matuska-üggyel. Ezzel összefüggésben az egyik bécsi lap rendkívül érdekes jogi fejtegetést közöl arra vonatkozóan, hogy a magyar bíróságok halálra ítélik-e, vagy sem a biatorbágyi merénylet.

Dr. Altmann, a bécsi országos törvényszék nyugalmazott elnöke, aki szaktekintély a nemzetközi jog tekintetében nemcsak Ausztriában, hanem egész Közép-Európában, nyilatkozatában részletesen fejtegeti a Matuska-ügy jogi oldalát. Szerinte igennel kell válaszolni arra a kérdésre, hogy kiszolgáltatható-e Matuska Szilveszter még büntetése kitöltése előtt a magyar hatóságoknak. Magyarország és Ausztria közt nincs kölcsönös kiadatási szerződés és ezért a nemzetközi jogszabásokon alapulnak a két állam közt a kiadatási eljárások. A másik kérdés az, vajjon Matuskát abban az esetben, ha Magyarországon elítélik, visszaszállítják-e Ausztriába és hogy Matuska a biatorbágyi merényletért halálra ítélt-e. A volt elnök szerint Ausztriának jo-

gában áll kérni Matuska visszaszállítását, de le is mondhat erről a jogáról. Ugyanígy Ausztria nem köteles azzal a jogával élni, hogy a kiadatás feltételül kikösse a halálos ítélet mellőzését.

Az osztrák igazságügyminisztérium, mint már jelentettük, Matuska Szilveszter kiadatásával kapcsolatban mind a két kikötéssel él, így tehát a pestvidéki törvényszék ítéletének meghozatala után a merénylet vissza kell adni az osztrák hatóságoknak és nem lehet halálos ítéletet kirotni rá. Hangok hallatszanak arra vonatkozóan, hogy abban az esetben, ha Matuska Szilvesztert a pestvidéki törvényszék életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélné, vagy kimondaná az elmebetegséget és elrendelné a vádlottnak zárt elmeegógyintézetben való elhelyezését, akkor Ausztria lemond a visszaszállításról, mert ilyen módon az osztrák államkincstár megszabadulna a rab ellátásának költségeitől a büntetéséből még hátralévő öt esztendőre. A halálos ítélet mellőzéséhez az osztrák kormány elvi okokból ragaszkodik.

A rabló összeesett, mintha rendőrgolyó találta volna s a közeledő rendőrt sortüzzel fogadta

(Konstanca, január 2.) A város egyik külvárosi részében véres harc zajlott le a rendőrség és négy rabló között.

A vasárnapról hétfőre virradó éjjelen Jon Neamtiu rendőrtiszt és Ciurean Gheorghe közrendőr a Lăpușneanu utcán haladva négy férfi pillantottak meg, amint éppen egy kereskedésbe akartak betörni. A rendőrök láttára azonban eltűntek.

Mintegy két óra múlva, a különös véletlen folytán, a rendőrtiszt és társa újból ráakadtak a rablókra. Megállásra szólították fel őket, de azok futásnak eredtek. Ciurean közrendőr erre

előrántotta revolverét és utánuk lőtt. A következő pillanatban elkiáltotta magát az egyik menekülő:

— Jaj, meglöttek! — s ezzel összeesett, mint akit eltalált a rendőrgolyó.

A rendőr gyanútlanul közeledett a sebesült felé, aki néhány lépésnyi távolságról három revolverlővést adott le rá. Utána pedig elszaladt.

A golyók azonban csak kisebb sérüléseket idéztek elő. A vakmerő rablók után nyomoz a rendőrség.

Tisza István gróf gyilkosa jövőre kiszabadul és mint hegedűvirtuoz világgörüli utra indul

(Budapest, január 2.) Nevét szinte már el is felejtettük annak a pelyhesállu tengerész zászlósának, akit az emlékezetes Tisza-perben a budapesti haditörvényszék 19 évi 9 hónapi magánzárkával súlyosított súlyos börtönre ítélt.

Sztanykovszky Tibor nevét is kikezdte a feledés, 1921 óta raboskodik a szegedi Csillagbörtönben a felbérelt gyilkosságért elítélt fiatalember.

Sztanykovszky, aki érettségizett, intelligens, sokat olvasott ember. Hosszu éveken keresztül a börtön irodájában nyert kényelmesebb elfoglaltságot s ha egy idegen bevetődött a börtön-irodába, nem is gondolta, hogy az a vasalt nadragu, frissen borovált arcu, szimpatikus fiatalember valójában senki más, mint gróf Tisza István egyik gyilkosa.

Sztanykovszky rendszeren viselkedett a börtönben, mig nem 1930 tavaszán mintha kieserltek volna. A börtöniroda helyiségeit ugyanis akkoriban egy szemrevaló csinos rabnő takarította délutánoként s az őszirózsás forradalom szerelemtől elzárt zászlósa szerelmre lobbant a fiatal nő iránt. Végül is már annyira jutottak, hogy megegyeztek, hogy szabadulásuk után egymáséi lesznek.

A különös szerelemnek a börtön igazgatósága vetett véget, a nő csakhamar kiszabadult. Sztanykovszky pedig a fegyelmezettek zárkájában szötte tovább szerelmes álmait fonalát. Ezután természetesen kihelyezték az irodából és most már borbélymesterséget kezdett tanulni. Mint rendes tanoncot le is szerződtek és tanoncidejét, tekintettel érettségijére, hat hónapban állapították meg. Azóta a szegedi ipartestület már fel is szabadította és mivel Sztanykovszky ismét a „jó utra tört”, megint csak bekerült az irodába és türelmetlenül várja 1933 őszét, a mely több mint egy évtized után meghozza ismét szabadságát.

Sztanykovszky a börtön igazgatóságának engedelmével tovább képezte magát hegedűlésben is. sőt újabban azt is megengedték neki, hogy zenekart verbuválhasson bent a börtönben és szabad idejében hangversenyt tarthasson.

Egy a minap szabadult rab meséli, hogy a déli pihenőidő alatt Sztanykovszkynak és zene-

karának hangversenye szórakoztatja a rabokat s maga Sztanykovszky szinte művésziessen kezeli a vonót.

A rabnővel kezdett viszonya azonban ugylátszik, mélyebb nyomokat hagyott benne, a fiatal nő most Makón lakik és hűségeen várja jegyesét, aki ha kiszabadul, feleségül fogja venni.

Sztanykovszky gyakran beszél eljövendő terveiről rabtársainak. Mint hegedűművész akarja beutazni a világot s nemsokára talán a világvárosok reklámrengetegében egy új név tűnik majd fel: Sztanykovszky Tibor hegedűművész...

Az összes emberi ismeretek tárháza az egykötetes Génius-Lexikon, 40 000 cikk, 110.000 sor, 1.600 hasáb, 800 ábra és mellékletek, üzve, prop. kiadás, 120 lej, vászokötésben 150 lej Lepagenál. Kolozsvár. Beküldve portómentes, utánvétellel portó 23 lej.

Coudenhove-Calergi új könyve

A technika himnusza

A páneurópai apostol finoman stilizált, epigrammokra csiszolt mondatokból egyberótt írásainak külön érdekessége, hogy ez a japánba ojtott német örökké az ár ellen uszik, mindig a közvéleményben gyökeret vert nézetek ellen hadakozik. Hangja, *die Stimme, die stets verneint*. A különös összetételű vérség opponál vajjon benne? Vagy egyszerűen a feltűnés vágya? Ki tudja.

Európa tépettebb, mint valaha; a gyűlölet nyavalyái rázzák beteg testét. Coudenhove mégis úgy látja, hogy Európa utja a testvéricsüléshez vezet, fejlődésének menete az Európai Egyesült Államok felé tendál. Az antiszemitizmus bacilusai virulensebbek, mint valaha. Coudenhove viszont ismételtlen kinyomtatja apjának avult írását, ősz fejjel irt doktori értekezését, mely tisztára elméleti alapon, a logika, az erkölcs és a vallás fegyvereivel küzd az antiszemitizmus ellen és jómaga is beáll a filozofizmiták gyér soraiba. Einstein a legzseniálisabb, Freud a legérdekesebb német számára...

Effele meglepő szembehelyezkedés a közvéleménnyel a legújabb könyve is: *Revolution durch Technik*. A technika himnusza zengi benne. A technika az elveszett paradicsom kulcsa, a gép az új európai idealizmus utegyengítője, a nagy szabadtó, mely mindenki számára az amerikai dollármilliomos kényelmét biztosítja majd, a gyors közlekedési eszközök révén kiszabadítja a nagyváros szennyes, természetellenes labirintusából és lehetővé teszi a természetes, a játsszi, a pihenőkkel teli és boldogan álmodozó életet.

A mai ember egészen másképpen gondolkodik a gépről, mint Coudenhove. Nem csodálja többé tátott szájjal, mint ahogy a tegnapi generáció csietekedte. Gyűlölettel eltelve, fogcsikorgatva nézi és egyenesen az emberiség átkát látja benne. A gép a milliók szájából tépi ki az utolsó darab száraz kenyeret, rabszolgáivá sülyeszti, természetellenes életmódra kényszeríti a maradék dolgozókat, az általa felidézett, rája alapított háborúkban milliók pusztulását okozza, füsttől moeskos nagyvárosokat teremt, melyekben egészségtelen, fegyencekhez hasonló életet élünk és semmivé zsugorítja össze a pihenés, az önfeladétt álmodozás boldog perceit.

Coudenhove, az örök ellentmondó, másképpen látja. Szerinte a gép az egyedüli sikeres fegyver az európai ember életküzdelmében a hideg, tulnépesedés veszedelmei és a mostoha talaj ellen. A gép a szabadság egyedüli biztosítója és nem politikus; a feltaláló nyújt életlehetőségeket és nem a forradalom. Kivándorlással küzdött eddig az európai ember a bajszorozat ellen. Kereste a napot, a meleget, a lakatlanabb világrészeket, ahol kényelmesebben, kevesebb munkával is megélhet. Hatalomra tört ember-társai felett, kolonizált, hogy a leigázottakat kárhoztassa robotra és jómagát mentesítse a feltétlenül szükséges rabmunkától. Erkölcsei elveket dobott a tömegbe, hogy az igénytelenséggel, az önfeláldozással, a lelki magasabbrendűséggel ellensúlyozza a testi nyomorúság bajait. Am egyik ut sem vezetett el az áhitott célhoz.

A robottól való menekülésnek csak egy útja van Coudenhove szerint: az egyre tökéletesedő technika. Az organikus technika, az orvosi tudomány — ugymond — megfogja váltani a nőt „A fájdalommal szülő magzatokat!” átka alól. És az anorganikus technika megszünteti a férfi ellen dörgött átok: „Orcád verejtékével egyed a te kenyeredet” hatóerejét. Valahol talán már él is az ember — ez a Coudenhove látomása —, aki új energia források feltárása által megváltja az emberiséget az éhség, a fagy és a robot munka alól.

(f. i.)

Nagy Újévi Vásár

M. Neumann

ruhaárúházában,
CLUJ-KOLOZSVÁR, P. Unirii 14 sz.

FÉRFI- és
GYERMEKRUHÁK,
SPORTRUHÁK,
TÉLIKABÁTOK, BUNDÁK
LEGJOBB
MINŐSÉGBEN
RENDKIVÜLI OLCSÓ
ÁRAKBAN.

Rudolf trónörökös unokájának romantikus szerelme

Az előkelő bécsi társaságok legujabb bolránya
„A vörös hercegnő” nem engedi, hogy leánya
rangon aluli házasságot kössön

Pár héttel ezelőtt az egész világsajtót bejárta a hír, hogy az előkelő bécsi társaságokban sokat szereplő Windischgrätz Stefánia hercegnő megszökött édesanyjának, Erzsébet hercegnőnek, Rudolf trónörökös leányának penzingeri világiójából. Fenti hírek szerint a fiatal hercegnő és anyja között anyagi természetű differenciák támadtak és Stefánia ebben az ügyben nagyanyjától, az oroszvári kastélyban élő Lónyay grófné, Stefánia főhercegnőtől kért segítséget és annak tanácsára utazott Belgiumba, ahol egy királyi kastélyban kapott menedéket. (Stefánia főhercegnő ugyanis, mint ismeretes, az elhunyt belga királynak, II. Lipótnak leánya és így természetesen kiterjedt rokonsága van Belgiumban.)

A vörös hercegnő.

Ily módon a nyilvánosság központjába került Windischgrätz Stefánia hercegnőnek anyja, Elisabeth-Habsburg Lothringen, egyike az osztrák főváros legérdekesebb személyeinek, akit Bécsben rendszerint csak a „die rote Prinzessin” néven említenek. Rudolf trónörökös leánya, aki köztudomásúlag Ferenc József császár unokája volt, örökölte apjának az udvari formáságok és előítéletek ellen lázadó szellemét és sokszor megbotránkozta az udvari etikett őrzőit, az aggralkodó azonban mindig megbocsátott dédelgetett unokájának.

Az összeomlás után elvált első férjétől, Windischgrätz Ottó hercegtől és Petznek Lipót mödlingi tanítóhoz ment nőül, aki akkor szociáldemokrata képviselő és a mödlingi köztársasági véderő parancsnoka volt. Erzsébet maga is belépett a szociáldemokrata pártba és ott még ma is buzgó munkásságot folytat. Egyébként különváltan él második férjétől, teljesen visszavonulva.

Első házasságából négy gyermeke van. A 24 éves Ferenc József, aki apjának, Windischgrätz Ottó hercegnek házában lakik, annak konzervatív elveit követi, nem osztva a „vörös hercegnő” demokratikus életmódját és felfogását. Egyébként Rudolf trónörökös unokái közül ő az egyetlen, aki nem követi apja szellemét. A 27 éves Ernst Werian Windischgrätz művészi pályára lépett és festőművész lett. Először Habermann professzor iskolájában tanult, majd a bécsi akadémián képezte magát tovább, ahol legtehetségesebb tanítványa volt az intézet, nagyhirű rektorának, Jungwirth professzornak. A rendkívül képzett és rokonszenves modoru Ernst Werian mesterei erős tehetségnek tartják és nagy jövőt jósolnak neki. Rudolf trónörökös unokája festményeinek témáit csaknem kivétel nélkül szociális problémákból meríti.

Az unokák.

Négy esztendővel ezelőtt, huszonháromesztendő korában megnősült. Egy Bécsben élő fiatal, angol polgári családból való leányt vett feleségül, akivel teljes visszavonultságban és meglehetősen szerény anyagi viszonyok között... (Ernst Werian ugyanis nem fogad el semmiféle családi támogatást) él egy schönbrunner-strassei bérházban. A harmadik fiú, Rudolf, aki nagyapja nevét viseli, ugyancsak polgári pályát választott. Montör a bécsi Steyr-műveknél. Személyes sportember és ismert motorkerékpáros. A legfiatalabb gyermek, a huszonkétéves Stefánia hercegnő, Bécsben fejezte be gimnáziumi tanulmányait és eredetileg orvosnak készült. Be is iratkozott a bécsi egyetemre, később azonban ismeretlen okokból feladta ezt a tervet.

Stefánia hercegnő állítólagos szökésére vonatkozólag egy, a családhoz közelálló személyiségtől a következő információt kaptuk:

Stefánia regényes ifjúsága.

A rendkívül elegáns és feltűnően szép, fiatal hercegnő nemcsak a bécsi társaságoknak volt kedvence, hanem a Windischgrätz-családnak is. Fivérével és anyjával ellentétben, fenntartotta az érintkezést a család minden közeli és távoli tagjával és gyakran volt vendég az oroszvári Lónyay-kastélyban. Szüleinek válópereit, apja, Windischgrätz Ottó herceg magáénak követelte az akkor még egészen fiatal Stefániát, az osztrák bíróság azonban az anyjának ítélte oda. Stefánia tizennégyesztendő koráig Brüggeben, egy penzionátusban nevelkedett, onnan Bécsbe jött és itt a Schotten-gimnáziumot látogatta, ahol jó eredménnyel leérettségizett. Azok a hírek, hogy az anya és leány között anyagi differenciák támadtak és hogy a család perrel fogja biztosítani Stefánia kötelei részét, teljesen légből kapottak. A hercegnőre anyai részről nem marad tulságosan nagy vagyon és ennek egy részével, miután az osztrák törvények értelmében már egy esztendeje nagykorú lett, teljesen szabadon rendelkezik.

Dusgazdag örökség a nagyanyjáról várta, aki, mint ismeretes, örökölte Charlotte királynő hatalmas vagyonát. Stefánia nagykorúsága után is szívesen és a legnagyobb egyetértésben élt együtt anyjával a penzingeri villában és ott a részére biztosított, teljesen szabad élet létszólal megfelelt neki. Az összetűzésnek egészen más okai vannak.

A fiatal hercegnő még gimnáziumi diákkorában beleszeretett egy Wilhelm Teller nevű bécsi fiatalemberbe, aki iskolatársa volt.

A különös szerelem.

Wilhelm Teller egy bécsi építész fia, családja valamikor vagyonos volt, ő maga jelenleg egy magánvállalat könyvelője. A fiatalok rokonszenve az iskolapad elhagyása után is tartott, sőt a diákszerelmeiből most már komolyabb vonzalom lett.

Erzsébet hercegnő az utolsó félévben betegeskedett és így nem tudta állandóan ellenőrizni leányát. Csak felépülése után értesült arról, hogy a fiatalember gyakori, majdnem mindennapos vendége volt a villának, amihez külön kulccsal rendelkezett.

A bécsi társaságokban egyébként mindenütt ismerték az esetet és az osztrák főváros éjjeli életének is közismert alakjai voltak a fiatal hercegnő és hasonlóan fiatal lovagja.

Betegségéből felépülve, Erzsébet hercegnő felelősségre vonta leányát, aki a szokott nyíltsággal mindent beismert és nagykorúságára hivatkozva, kijelentette, hogy a közeljövőben nőül szándékszik menni Wilhelm Tellerhez. A különben teljesen szabadon gondolkozó „vörös hercegnő” azonban tülfiatalnak találta a völegényt és menyasszonyt, a házassághoz pedig semmi körülmények között sem akarta engedélyt adni. Mikor látta, hogy nem bír Rudolf makacs unokájával, segítségére hívta a család többi tagjait is.

Dramai családi tanács.

Az ösök portréival teleakasztott falu szalonban folyt le, meglehetősen drámai hangon ez a családi tanács, amelyen Stefánia hercegnő Rudolf trónörökös arcképe alá állva, szenvedélyes hangon tiltakozott a magánügyeibe való beavatkozás ellen és nagyapja szel-

Óriási vagyont örökölt egy lippai vendéglős

(Lippa, január 2.) Nem mindennapi szerencse érte Staudt Péter lippai vendéglőst, aki szinte mesébe illő vagyont örökölt. Az örökség története még a múlt század nyolcvanas éveire nyúlik vissza, amikor a Temeshidegkútról származó Zengraf Erzsébet, akivel a Staudt-család közeli rokonságban állott, a budai színpadon fellépett. A fiatal szubrettet csakhamar felfedezték, egy színházi ügynök meglátta és leszerződtette Londonba. Itt beleszeretett egy előkelő angol ur, Félix v. Reinhard lord, aki feleségül is vette. Férje halála után Zengraf Erzsébet, mint a vagyon törvényes örököse, végrendeletet készített, amelyben a hatalmas vagyon örököseivé a temeshidegkúti és az onnan elszármazott Zengrafokat tette meg. Ez a vagyon tizenegymillió angol font készpénzből, valamint az indiai rubinbányákból, erdőségekből és az angliai földbirtokok-

ból áll. Miután Zengraf Erzsébet is meghalt, felhívás jelent meg az angol lapokban, amely a temeshidegkúti Zengraf-család leszármazottait kereste, hogy kellő igazoltatás után a fantasztikus vagyont átvegyék. Az angol lapok hírért több román lap is átvette és így jutott az a temeshidegkúti Zengrafok tudomására. Az örökség érintkezésbe léptek Nicolaevici Pál dr., Muth Gaspár dr., temesvári és Szegő Henrik dr. lippai ügyvédekkel, akiket megbíztak, hogy a szükséges formák elintézése után a vagyont juttassák birtokukba. A legközelebbi érdekelt örökösnök, Staudt Péternek nagyanyja édesunokatestvére volt Zengraf Erzsébetnek. A lippai vendéglősön kívül hetvenre tehető azon leszármazottaknak a száma, akik a tizenegymillió lej értékű készpénzt és az ötvenmillió lej értékű birtokokat örökölni fogják.

Vér folyik az aranyért

Az aranykeresők kegyetlenkedései fellázították az új aranyterület benszült törzseit

(London, január 2.) Az angol kormányt, amelynek amugy is sok gondja van, új veszedelmes probléma elé állította a délafrikai Kenya tartományban felfedezett új aranyterület. A Kenya tartományt teljesen elárasztották a kincs kereső kalandorok, akik épp úgy, mint annak idején Kaliforniában, a legveszedelmesebb elemekből kerülnek ki és akik semmiféleképpen nem hajlandók mások, régebben szerzett jogait respektálni. Kenya tartomány arany kincsei azon a területen fekszenek, amelyet az angol kormány egy megegyezésben három esztendővel ezelőtt a tartomány benszült törzseinek engedett át. A benszültöttek álláspontja az, hogy az arany is az övék, mert a föld az övék. Az angol kormány ezzel szemben azt vitatja, hogy a benszültöttek csak a föld és a föld alatt lévő kincsekhez semmi joguk nincsen. Mégis, hogy valami kárpotlást kapjanak, minden aranykereső tíz angol fontot köteles a Kenya-gyarmat hatóságainál letétbe helyezni, hogy abból a pénzből kielégítsék a földtulajdonosok igényeit.

A Kenya-föld ma a világ leggazdagabb aranytelepe és így érthető, hogy a Kenya-vidék benszültöttei nem hajlandók megelégedni a tíz fontos borralalókkal. Eleinte alkudozni próbáltak, de amikor az aranybányászok erőszakoskodni kezdtek és nemcsak a benszültöttek marháit kergették el a legelőről és az erdőket égették

A cukorbetegség, érelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbetegségek, hisztériák és soványító kurák, vesebetegségek stb.

CZELNAI ESZTER DIÉTÁS SZAKÁCSKÖNYVE

194 oldal. Soós, Evald, Bálint, Hammersdorfer és több más orvostanár elvei alapján. — Kapható: Löbl hírlapiroda Arad, Löbl Könyvkereskedés Timișoara. — Megrendelhető 140 lej utánvét mellett.

Wagons-Lits-Cook

utazási vállalat egy olcsó kirándulást rendez a Tátra legszebb pontjára,

Tátra-Széplakra.
Indulás Clujról:

1933. január 14.-én este 7-57. — Érkezés Tátra-Poliankara 15.-én délelőtt.

Visszaindulás a Tátrából:

24.-én este, érkezés Clujra 25.-én délelőtt.

Ára II. osztályon Lei 5700.-

Ára III. osztályon Lei 4900.-

Fenti árakban bennfoglaltatik: utazás oda és vissza, kitűnő teljes ellátás 10 napon át, vizum, fűtés, borralalók és egyéb díjak.

Jelentkezési határidő legkésőbb január 5. A cluji irodánál:

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 18.

lemére hivatkozott, valamint arra, hogy Werian bátyja is polgári házasságot kötött.

Nagynehezen sikerült mégis rábeszélni, hogy egyelőre külföldre utazzon felejtetni és házassági tervét, ha nem is véglegesen, de pillanatnyilag adja fel. Stefánia hercegnő határozott úgy, hogy Brüsszelbe utazik, Hitler báróékhoz. Az ismert belga arisztokrata leánya ugyanis jó barátja, akivel a brüggei penzionátusban ismerkedett meg. Utjára a napokban elhunyt dr. Eisenmenger Viktor udvari tanácsosnak, Ferenc Ferlinánd kedvelt orvosának felesége kísérte el a hercegnőt.

A család abban reménykedik, hogy Brüsszelben talán elfelejti Stefánia hercegnő a bécsi diákszerelmet és esetleg sikerül ott rangjának megfelelően férjhezadni. Beteljesedik-e vajjon a család reménye, vagy mégis győz a nagyapja legendás, lázadó szelleme... egyelőre a jövő kérdése marad.

Nővérének hálósobájában revolverrel magára lőtt a szerelmes leány

(Marosvásárhely, január 2.) Megdöbbentő öngyilkosság történt hétfőn délelőtt Marosvásárhelyen. Bucur Mária 16 éves leány nővérének hálósobájában Steier-pisztollyal meglőtte magát.

A szerencsétlenség hátterében régi szerelmi história áll. Bucur Mária hosszabb ideig egy őrmester udvarolt. Az utóbbi időben nézeteltérések támadtak a fiatalok között s emiatt Bucur Mária a múlt héten elutazott Vásárhelyre, ahol nővérének a vendége volt. Viselkedéséből távol-

ról sem lehetett arra következtetni, hogy végzetes lépésre készül.

Hétfőn délelőtt nővére kiment a konyhába. Egyszerre csak fegyverdörrenésre lett figyelmes, berohant a szobába s a földön vértócsában feküdt a huga. Jobb kezében füstölgő revolvert szorongatott, míg a balban Moldovan Alexandru őrmester fényképét találták.

A golyó nem ért nemesebb részeket s eszméletlen állapotban kórházba szállították.

—O—

A kántor a toronyba menekült a nép haragja elől

Csendőrség mentette meg szorongatott helyzetéből

(Déva január 2.) Karácsony másodnapján Popesd községben történt az alábbi nem mindennapi eset. Rotea Lăscu, a község mezőőre volt egyúttal az egyház kántora is. Ugy látszik, hogy a mezőőrségből kifolyólag a község lakossága nem a legjobb szemmel nézte a kántorságát sem, mert az ünnepen, amikor a kántor be akart menni a templomba, a nép megakadályozta abban, hogy a kántori székbe ülhesse.

Ugyhogy a kántor fiával együtt a toronyba volt kénytelen menekülni a nép haragja elől. Ott vártak majdnem egy órát, amíg valahonnan csendőroket kerítettek elő, akiknek a kíséretében a mezőőrkántor hazamehetett fiával együtt. A vizsgálatot megindították s szigorúan folytatják, mivel a kántort hivatása teljesítése közben akarták inzultálni s még a templomban sem hagytak neki békét.

Amit Goldis László 1912-ben mondott és ami husz év múlva is aktuális

Husz esztendővel ezelőtt, 1912-ben meghívták Nagyváradra Goldis Lászlót, akkor a magyar parlament román nemzetiségű képviselőjét, hogy tartson előadást a nemzetiségi kérdésről. Az előadás elmaradt és a szerző, amint műve előszavában mondja, sajnálta a papirkosártól az összegyűjtött anyagot, ezért kiadta könyv-alakban.

— Értekezésemben kerültem a politikát — írja a bevezetőben — kerestem a tudományt: ebből az alaptól kell kiindulnia hódító útjára az igazságnak.

Hatvannégy oldalon keresztül tárgyalja Goldis László elismerésre méltó tudományos felkészültséggel a nemzetiségi kérdést és a román-ság viszonyát Magyarországhoz. Az egyik fejezetben szösz szerint ez olvasható:

— Az egyik megoldás volna a nem magyar népnek egyszerű kiirtása. Akkor Magyarországon csak magyarok maradnának és meg volna a nemzeti állam. Ez a megoldás volna a legegyszerűbb, a leg radikálisabb és legcélszerűbb. Erről azonban, ugyebár beszélni sem lehet. A másik megoldás volna a nem magyar népeknek a magyar nemzetiségbe való beolvasztása. Ez azonban lehetetlenség. Egyik nemzetiséget egy más nemzetiséggel nem lehet beolvasztani anélkül, hogy az a másik nemzetiség is meg ne vál-

tozzék. A nem magyar népeket tehát nem lehet magyar néppé átfőrmálni.

Aranyigazságok. Megcáfolhatatlanok. Azonban lehet őket varrni. Például így:

— A magyar népet a román nemzetbe beolvasztani lehetetlen. Ugyanígy a németiséget sem lehet. Egyik nemzetiséget egy más nemzetiséggel nem lehet beolvasztani anélkül, hogy az a másik nemzetiség is meg ne változzék.

Ezt nem mi, a Romániában élő magyar nemzetiség állítjuk, hanem a román-ság egyik kimagasló politikai és szellemi vezére: Goldis László. Az itt következő sorokat ajánljuk Anghelescu, Pteancu és a többi sovínizista politikus figyelmébe:

— „A magyar sovínizmusnak azon tétele, hogy minden magyarországi lakosnak tudnia kell magyarul, de azért anyanyelvét a magánéletben, sőt saját nemzetiségi viszonylataiban szabadon használhassa, vagy teljes tudatlanságot árurol el, vagy gonosz célzattal ámitás. (Tévedések elkerülése végett ezt Goldis László írja.) Ha el lehetne érni azt, hogy valamely magyarországi nem magyar nép összesége magyarul megtanuljon, akkor egészen bizonyos, hogy ez a nép a saját nyelvét idővel elfelejti. Soha a világon két nyelvű nép nem élt és nem élhet. Egyének tudhatnak több nyelvet, egy egész nép azonban soha két nyelven nem beszélt és nem beszélhet. Bizonyos, hogy a román nép összesége megtanul magyarul, akkor a román nyelvre nincsen többé szüksége és el is felejtene azt. Ez azonban korántsem jelentené azt, hogy ez a román nép megmagyarosodott, magyarrá lett. Holtbizonyos, hogy a románok románok maradnak akkor is, ha elfelejtene a nemzeti nyelvüket és csak magyarul tudnának beszélni, de holtbizonyos az is, hogy azok a csak magyarul beszélő románok gyűlölnék meg leginkább a magyarokat. A román népet nem lehet megmagyarosítani azáltal, hogy megfosztják román nyelvétől s kényszerítik magyarul beszélni.”

Ennek az idézett résznek az aktualitásához nem kell egyéb, mint mindenütt kitörölni a románt és helyébe írni a magyart. Mert az anyanyelv, ami a legfőbb sebe volt a magyar uralom alatti román-ságnak, ugyanúgy a legfőbb sebe most a román uralom alatti magyarságnak.

Paleologue :

HÁROM DIPLOMATA

(Chateaubriand, Talleyrand, Metternic)

a legelvezetesebb és legérdekesebb olvasmány 57 — lejt kapható a Minerva könyvkereskedésben Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria (Deák Ferenc uccs) 1. sz.

Kolozsvári mozgó színházak műsora:

	CORSO Előadások 3, 5, 7 és 9-kor	DACIA (Szinkör) Előadások 3, 5, és 7-kor	EDISON Előadások 3, 6 és 9-kor	ROYAL Előadások 3, 5, 7, 9 és 11-kor
Kedd	Árkádia hercege Lyane Haid, Willy Forest. Stolz zene. Rendezte Karl Hartl.	Szerelm és becsület. A főszerepekben: Charles Farrell. Farrell, Elissa Landi és Myrna Loy. Pénteken: KIKI. A főszerepekben: Anny Ondra	Malec megmenti Európát. A legújabb és legmulatságosabb hangos burleszk. Főszereplő Malec. 2. Hetedik parancsolat. Dráma. Főszereplők Jeanet Gaynor és Charles Farrell.	Csak ma és holnap Az aszfaltbetyár Willy Fritsch-el. Camila Horn, Ralph A. Roberts.

SPORT

Az olasz válogatotté az újév első sikere

(Bologna, január 2.) Az év első válogatott mérkőzését Bolognában játszották le Olaszország és Németország csapata. A mérkőzés a papírformának megfelelően olasz győzelmet hozott. 3:1 (2:1) arányban győztek az olaszok a lelkesen védekező németek ellen, akik a meccs egyes szakaszaiban feltűnő jó játékot mutattak. Münchenben Felsőolaszország válogatottja 1:0 (1:0) arányban győzött a délnémet válogatott ellen.

Magyar csapatok turaengedményei: Az újévi mérkőzéseken a három vezető magyar csapat, a Ferencváros, Újpest és Hungária közül egy sem tudott győzni. A kisebb csapatok ezzel szemben megnyerték meccseiket. Eredmények:

Nápoly: Napoli—Hungária 1:0.
Nürnberg: FC Nürnberg, SPV Fürth kombinált—Újpest 3:1 (2:1).

Páris: Ferencváros—Páris válogatott 2:2.
Molfetta: III. ker.—US Molfetta 4:1 (2:0).

Tropani: Bécskai—Juventus 3:0.
Szmirna: Nemzeti—Altay SC 3:1 (0:1).

A NAC is, a Ripensia is győzelemmel folytatja turáját. Mindkét csapat nagy gólaránnyal végzett ellenfeleivel.

Brest: NAC—FC Brest 6:1 (1:0).
Toulon: Ripensia—Toulon válogatott 12:1 (3:1).

Olaszországi eredmények:

Fircaze: Fiorentina—Servette Genf 4:2.
Genova: FC Genova—Joung Boys Bern 3:1.
Piemont: Piemont válogatott—Délafrika válogatott 8:2.
Róma: Lazio—Urania Genf 4:3.
Milano: FC Milan—Admira 4:3.

Jól szerepel a BKE Krynicában. A krynicai jégchokki tornán a BKE eddigi két ellenfelét legyőzte. A lengyel Akademski ellen 2:0 arányban, a Krakovia ellen 3:1 arányban győzött a magyar csapat. A bécsi WEV 1:1 arányban játszott a berlini Bradenburger SV csapatával.

Davosban a Sprengler Cup döntőmérkőzése eldöntetlenül végződött a prágai LTC és az oxfordi egyetem csapata között. A harmadik helyért a zürichi Grashoppers 4:1-re győzött az EHC Davos ellen.

Bukarestben Bécs válogatott jégchokki csapata szerepelt újév első napján 2:2 arányban eldöntetlenül végzett Bukarest válogatottjával.

Szerdán este érdekes boxbemutatót rendez a KKASE a katolikus gimnázium dísztermében, amikor is bukaresti versenyzőket állít szembe az országos bajnokságokra készülő boxolóival. Dorondi és Serbanescu jóképessegi bukaresti ökölvívók vesznek részt a bemutatón. Serbanescu három ellenfelet Pálffyval. Nagy Gyulával és Jogával fog 3—3 menetet végigküzdeni, míg Dorondinak az ellenfelét ezután választják ki. A boxbemutató kezdete 8 órakor lesz.

Összeállították az 1932. év tennisz-ranglistáját. A tenniszszövetség most hozta nyilvánosságra az 1932. évi hivatalos férfi és női rangsorát. A férfiaknál Pouliet vezet, 2. Réti Tibor, 3. Botez, 4. San Galli, 5. Bunea, 6. Cantacuzino, 7. Hamburger, 8. Schmidt, 9. Stăncescu, 10. Gábor, 11. Krupenszki, 12. Caralulis. A nőknél most is Zizovits Lenke az első, 2. Gulescu, 3. Somogyi Klári, 4. Jászberényi, 5. Beiner. Több játékost nem ranglistáztak.

Napjaink

legérdekesebb könyvei:

Paleologue: Három diplomata 55 L
Emil Ludwig: Mussolini 55 „
Szerelm és tragédiám — (A cár és cárné bizalmas levelei) 55 „
Migray: A marxizmus csödjé (A szerző 30 éven keresztül marxista-szocialista munkásvezér volt) . . 120 „

Valamennyi könyv kapható a Minerva könyvesboltban Cluj-Kolozsvár

ERDŐS RENÉE UJ REGÉNYE ÖRÖK PAPOK

2 kötetben 204 lejt kapható a

MINERVA

könyvesboltban

Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria
(Deák Ferenc u.) 1.

KELETI ÚJSÁG

Kiadóhely: Lapkiadó és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai ucca) 5 sz.
Főszerkesztő: SZASZ ENDRE.
Létszám szerkesztőség és kiadóhivatal:

KARADI NAGY LAJOS

Bucuresti 7. Str. Bucur 7. parter 2.

Csak ma és holnap.

A szezon legkedvesebb és legkövetkezősőbb filmje

„Az aszfaltbetyár”

a Royal Mozgóban

fut. Főszerepben a Szépség (Camilla Horn),
a Fiatalság (Willy Fritsch) és a Humor
(Ralph A. Roberts). 1933. év legjobb filmjei
a Royal Mozgóban futnak.

— Ujévi üdvözlét dr. Boros György unitárius püspöknél. A szokásos ujévi üdvözlét alkalmából az unitárius egyház híveinek nagyszámú küldöttsége tiszteltetett ujév első napján a püspöknél. Dr. Varga Béla egyházi főjegyző tartalmas üdvözlő szavakban tolmácsolta a hívek összességének jókívánságát, melyre a főpásztor válaszolt. Válaszában rámutatott arra a súlyos helyzetre, melyben az egyház van s kérte a jóakaratu támogatást, összetartást, mert csak így reméli, hogy a küzdelmes jelent és jövőt megarcollhatjuk. Hálásan köszönte meg a megnyilvánult jókívánságokat.

— Ujév a marosmegyei Magyar Pártban. Marosvásárhelyről jelentik: Az Országos Magyar Párt marosmegyei tagozatának vezetősége tegnap délelőtt 10 órakor megjelent a párt helyiségében, ahol dr. Fekete Gyula ujévi üdvözlő beszédet intézett dr. Sebes Jenő elnökhöz. Sebes dr. kitünően felépített válasszában rámutatott a Magyar Párt 10 éves tevékenységére és arra a heroikus küzdelemre, ami az erdélyi magyarság érdekében kifejt. Megállapította, hogy pillanatnyilag sem szabad elkeserednünk és hinned kell abban, hogy az ujév kedvezőbb atmoszférát terem a kisebbségekkel szemben.

— Elmarad Maniu miniszterelnök külföldi útja. Bukarestből jelentik: Az Adeverul szerint azok a hírek, melyek Maniu külföldi utazásáról számoltak be, teljesen alaptalanok. A lap szerint 10—15 nappal ezelőtt Maniu egy minisztertanácson bejelentette, hogy külföldre kell utaznia, személyes ügyeinek elintézése céljából. Később azonban közölte, hogy a kérdéses ügy megoldását nyert és így nem utazik külföldre.

— Elejtették az öthatalmi konferencia tervét. Londonból jelentik: Ismeretes, hogy Macdonald miniszterelnök a leszerelési konferenciával kapcsolatban céljait tüzte ki az öt nagyhatalom konferenciájának megtartását is, amelynek döntenie kellett volna a német fegyverkezés egyenlőségének kérdésében is. Miután Macdonald meggyőződött arról, hogy ezen a konferencián, sem a francia kormány, sem a német birodalmi kormány nem képviseltetné magát, az értekezlet tervét elejtette.

— Járdatakaritási pót díjjal akarják megterhelni a háztulajdonosokat. A kolozsvári Háztulajdonosok Szövetsége a napokban választmányi ülés: tartott dr. Cosma János és dr. Kiss Mór ny. egyetemi tanár elnöklése alatt, amely ülésen a háztulajdonosokat a közlelő érdeklő kérdéseket tárgyalták le. Elsősorban foglalkozott a választmány dr. Vlad városi főorvos által felvetett járdatakaritási ügygel, melynek megreformálása várható. Ugyanis eddig a járdákat reggel 8-kor takarították, ami azt jelentette, hogy az iskolába menő gyerekek folytonosan poros uton haladtak végig egészen az iskoláig. Vlad dr. elgondolása szerint a járdákat vagy korábban, esetleg 7-ig, azaz fél 8-ig kellene takarítani, vagy pedig egy fizetendő illeték ellenében ezt elvégeznék a városi uccasprók. A választmány arra az álláspontra helyezkedett, hogy elfogadja a korábbi takarítás elrendelését, de elzárkózik egy újabb terhetjelentő illeték kirovásától, mert a háztulajdonosok amúgy is elég terhet viselnek. Különben is az említett kérdés csak 3—4 uccára vonatkozna, az illetéket pedig kironák az egész város közönségére.

Zsidókétházai bál — január 7. A 7-én, szombaton este megtartandó zsidókétházai bál elé mindenki a legnagyobb várakozással néz és ez a nagyszabású előke-születek folytán, jogos is. A kórházi bál a szezon legnagyobb sikerű és legnívósabb mulatságának ígérkezik.

Az inyesmester szakácskönyve 2500 recept, 510 oldal. Hatalmas kötet egészvászen kötésben 144 Lei Lepagenál Kvár postán utánvétell.

Megkezdődött a bőröndrabló Szekulesz főtárgyalása

(Budapest, január 2.) Ma kezdődött meg a nagyszabású, bőröndrablással komplikálódott valuta-sibolási ügy főtárgyalása Budapesten. Már napokkal ezelőtt elkapkodták a főtárgyalásra kibocsátott jegyeket és a hatalmas közönség egyrésze kiszorult a tereméből. Negyven tanut idéztek be, hogy a relytelyes valuta-sibolási ügy minden részletére világosságot derítsenek. Horváth tanácselnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg a főtárgyalást. Az első vádlott Szekulesz Jenő elmondja, hogy a bőröndrablás előtti estén Nagy Pál náluk vacsorázott. Szekulesz nem csinált titkot abból, hogy még a szigorú valutarendeletek idején is sibolással foglalkozott.

— Nem szégyeli magát — korholta az elnök — a mai időkben valutát sibolt!

Szekulesz azonban nines nagyon meghatva. sőt úgy próbálja magvarázni a dolgot, hogy a sibolási eseteivel még javította a magyar valutát.

— Csak nem akarja hazafinak játszani magát? — kiáltott rá az elnök.

Szekulesz értelmetlenül bámul az elnökre, aki még hozzá teszi:

— A mai nehéz időkben a valuta-sibolás éppen olyan nagy bűn, mint a hazaárulás!

ÉRTESÍTÉS!

Igen tisztelt vevőinknek ez-
uton kívánunk boldog ujévet

Sigmond Testvérek
fűszer-és csemege üzlete
Főter 3.

— Elbarrikádozták magukat a kommunis-ták Bukarestben. Szombatról vasárnapra Bukarestben letartóztattak 110 munkást. Valamennyien a munkásbloknak voltak a tagjai. Ezek közül kilenvenhatot egy magánháza-ban tartóztattak le. Az elfogatás alkalmával elbarrikádozták magukat a munkások és csak nagy-nehezen adták meg magukat. A házkutatás után számos kommunista röpiratot találtak. Tizen-nég munkást Bukarest egyik külvárosának korezmájában tartóztattak le. A kihallgatások folynak. Csak harmincötöt vettek további őri-zetbe, a többiek szabadon bocsátották.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódulásnál, fejfájásnál, álmat-lanságnál, általános rosszullétnél ígyunk reggel óh gyomor-ra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Egy német munkás borzalmas család-irtása. Berlinből jelentik, hogy Saarbrückenben Hoff, 60 éves munkás revolverével halálosan megsebesítette feleségét, továbbá egy negy-venéves és 35 éves fiát. Mivel az apa véreng-zését dulakodás előzte meg, Hoff is megsebe-sült, akit súlyos állapotban kórházba szállí-tottak.

— Szilveszteri verekedés egy bécsi bárban. Bécsből jelentik: Szilveszter éjszakáján Bre-diceanu, bécsi román követ egy bécsi bárban mulatott. A társaság egyik tagja viharos jó-kedvésben összeszólalkozott egy szomszédos asz-taltársasággal, amiből aztán általános vereke-dés keletkezett. A rendőrségnek csak nagy-nehezen sikerült a rendet helyreállítania.

Congorilla

— Január 8-án iktatják be az új dévai református lelkészt. Dévai tudósítónk jelenti: Megírta a Keleti Újság, hogy a dévai református egyházközség Bitay Béla lelkész nyugdíjazásával Nagy József kolozsvári teológiai széniorat választotta meg lelkészének. Az új lelkész ünnepélyes beiktatása 1933 január 8-án lesz. A beiktatási aktus dr. Tavaszai Sándor teológiai igazgató és Baczó Lajos hunyadi esperes részvételével fog le-folyni.

Azután leveleket olvasnak fel, amelyekből kiderül, hogy egy nagyszabású bűnszövetkezet foglalkozott a rendszeres valuta-sibolással. Szekulesz maga is tekintélyes vagyont gyűj-tött, de nemcsak a saját, hanem másoknak a vagyonát is külföldre sibolta. A levelek olva-sása alatt Szekulesz könnyezni kezd.

Szekulesz kihallgatása után Turma Emil halókoesi kaitautz hallgatiák ki, aki nem em-lékszik biztosan rá, hogy Szekulesz és Nagy Pál voltak-e a bőröndrablás hősei.

Azután Farkas Flórián kerül kihallgatásra, aki ingadozik és azt mondja, hogy mégis csak Szekulesz és Nagy voltak a bőröndrablók. Sze-kulesz areban hasonlít a bőröndrablóhoz, csak mintha az alakja volna más. A kihallgatások során Bauer Máriára kerül a sor, aki elmond-jia a bőröndrablás történetét. Az elnök aztán ntim dolgaira vonatkozó kérdéseket ad fel, de Bauer Mária csak zárt tárgyaláson hajlandó errenézve vallani. Ezután elrendelik a zárt tár-gyalást.

A nyílt tárgyaláson elmondja, hogy azért ment Bécsbe, hogy régi ismerősét, Steinfeldet, aki kartörés miatt szanatóriumban feküdt, meglátogassa. Nem tudta, hogy a bőröndben mi van, ő teljesen ártatlan. Szekuleszt és Na-gyot addig nem is ismerte. A tárgyalás folyik.

— Tengerész-dráma. Swinemündenből jelen-lik: A Keleti-tengeren, a Rügen-szigetén lévő Arkona közelében, viharos időben tengerész-dráma játszódott le. A „Watergeus” holland motorosbárka kapitányát, Weynholdot, a vi-torlarud, amikor a vitorlát bevontatták, leütöt-te és a kapitány a tengerbe esett. A mentési ki-sérletek eredménytelenek maradtak s a kapi-tány a tengerbe veszett. A bárka fedélzetén csu-pán a kapitány felesége és öt gyermeke — a legfiatalabb három és a legidősebb tizenegy éves — maradt egy fiatal matrózzal. A kapi-tány özvegyének a fiatal matrózzal kellett ha-zavezetnie a bárkát a sűrű ködből a nyílt ten-gerről a kikötőbe, ami élet-halálküzdelem után sikerült is. A hajó most érkezett meg Swine-mündébe.

— Nemzeti szocialisták és kommunisták véres verekedése Németországban. Berlinből je-lentik: A német szélsőséges pártok egy idő óta lecsendesült politikai szenvedélyei szilveszter éjszaka megint véres kilengésekben nyilatkoz-tak meg. A legtöbb német nagyvárosban vere-kedésre került a sor nemzeti szocialisták és a kommunista csoportok között. Berlinben az ősz szeütközéseknek 2 halottja és 8 súlyos sebesült-je volt. Hamburg egyik külvárosában a nem-zeti szocialisták és kommunisták között való-ságos csata folyt le, aminek 40 sebesültje ma-radt a harcúterén. A többi német nagyvárosok-ból szintén véres összeütközéseket jelentenek. Ugy Berlinben, mint a vidéken tömegesen tar-tóztatott le a rendőrség kommunista és nem-zeti szocialista verekedőket.

* Budapestre érkezve, a Keleti pályaudvar-al szemben, a Park-nagyszállodában megta-lálja kényelmét. Leszállított árák. E lap elő-fizetőinek 20 százalékos engedmény.

— Súlyos fejszebeektől borítva, eszméletlenül találtak meg az uccán egy öreg nyugdíjast. Bukarestből jelentik: George Gheorgiu 61 éves nyugdíjast ma reggel 5 órakor lakásának ka-puja előtt eszméletlen állapotban, vértócsában fekvve találták. Kórházba szállították, de álla-pota annyira súlyos, hogy nem tudták kihall-gatni. A fejen hatalmas nyílás tátong és a ka-lania valami éles szerszámmal egész hosszú-ságban keresztül van vágva. A rendőrség nyo-moz, hogy nem-e bűntény van az eset mögött.

* Román, angol, francia, német, magyar, gépbediktálás, másolás, sokszorosítás dr. Man-del Fordító Irodában. Cluj-Kolozsvár, Strada olasz, csehszlovák, szerb, horvát fordítások, levelek, tudományos, műszaki stb. munkák), Memorandului 24.

* A szeszmonopolnak az italmérési engedé-lyekre vonatkozó végrehajtási utasítása ma-gyar fordításban kapható, dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Memorandului 24. Ára 50, vi-dékre 60 lej.

Szöllőoltványok

A legkeresettebb fajokból, garantált fajtisztán, ugyint amerikai sima és gyökerező anyanyesszőt szállít:

CASPARI FR. Medgyes Árjegyzék kívá-natra ingyen!!!

IRODALOM-MŰVÉSZET

Ezerjő

Revü-operett bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

Szilveszter estén mutatta be a Magyar Színház az *Ezerjő* című revü-operettet. Măskor Szilveszter estén a Magyar Színház rendszerint kabaré-előadással szokta szórakoztatni a közönséget. Itt sem az operetten, hanem a revün van a hangsúly. Olyan ez az operett, mint egy színes coctail, amelynek olyan az íze, ahogyan elkészítik és ahogyan keverik a különböző italokat. Egységes meséről alig beszélhetünk s ha meg is van a mese-váza, csak arra jó, hogy a revü-szerű attrakciókat, énekeket, táncokat, kuplékat, színes felvonulásokat rá lehessen aggatni. A kolozsvári előadás kedves és színes, a színház minden egyes tagja szerepel benne s mindenki hozzájárul a sikerhez. A revü-operett a közönség nagyon szívesen és melegen fogadta s még az olcsó patronszerű vicceken, szófordulatokon is pompásan mulatott. Az operettrevü sztárja nemcsak a színlapon, hanem a színpadon is *Karácsonyi* Ili, aki a nagy primadonnák eszközeivel iszerítette a szilveszteri előadás bódító italát. Gyönyörű toilleiteiben kápráztatta el a közönséget, finoman énekelt s minden számát lelkesen megtapsolta a közönség. A nyári vendéglő tulajdonosa s egyben a revü-operett főmixtere *Fekete* Mihály, aki számtalanszor a multban is tanújelét adta, hogy a drámai szakon túl operettekben és vígjátékokban is nagyszerűen megállja a helyét. Bőséges áradású kedélyével, közvetlen beszédmodorával a revü-operetthen pompásan kapcsolja össze az egyes számokat, megtalálja mindig az átmenetet s amellet ötletes kiszólásaival állandó derűt fakaszt a nézőtérre. Különösen *Tompa* Pufinak van elementáris sikere. A revü-operetten egészen kívülálló és kivüleső székely góbéságokat s falusi jeleneteket ad elő, de azt olyan eredeti humorral, annyi közvetlenséggel s az igazi művész tehetségének olyan biztonságával mondja el, hogy minden száma után ismételnie kell, amit az ötletes Pufi úgy old meg, hogy mindig új és új ötletekkel traktálja a közönséget és a revü-operett keretében külön kis székely vice-akadémiát állít fel. *Tompa* Béia egy passzív szerepben nagyszerűen unatkozik a színpadon. Tudniillik rövid szereplés után a nyári vendéglőnek ő az állandó vendége s a végén kiderül, hogy a revü-operettnak a hőse is, mert elveszi a szíve-választottját. De amíg a revü-számok lepörögnek, csak ül és hallgat s azon tűnődik, mit tartozik mindez az ő boldogságához. *Ihász* pincér-figurájában állandóan a színpadon mozgott, énekelt, táncolt, mókázott s kivette a sikerből a részt. *Miklósi* Margit, *Tasnádi* Hegyesi Ica, *Forgách*, *Balázs* Samu méltóképpen illeszkedtek a revü-operett keretei közé. A színpadot erre az alkalomra átalakították, a szereplők a nézőtérrel mentek fel a színpadra s így közvetlenebb kapcsolatot teremtek a közönséggel. A revü-operettnak sikere volt. Úgyesen rendezett *Ihász* Aladár, *Stefanidesz* pedig ezúttal is a színpadról biztos kézzel vezényelte a zenekart.

(*) **Meghalt K. Arpássy Kata.** Aradi jelentés szerint, ott hosszas szenvedés után meghalt K. Arpássy Kata, a régi kolozsvári Nemzeti Színház népszerű, kitűnő komikája. Arpássy Kata valamikor primadonna volt, de amikor már Kolozsvárra került, áttért a komikai szerepkörre, amelyben a legnagyobb sikereket aratta. Leánya, Kis Mariska, szintén Kolozsvárt kezdte meg pályáját, mint naiva, aztán együtt kerültek el Aradra, ahol egyideig mind a ketten tagjai voltak az aradi színháznak, de Arpássy Kata már régebbi ideje visszavonult a színpadtól. Arpássy Katát szombaton temették el nagy részvét mellett.

(*) **Az Amazonas őserdejében.** (Up de Graff könyve.) Egy fiatal amerikai mérnök partra száll Ecuadorban. Kenyeret és kalandokat keres. „Holnap indulok gyalog a Napo őserdejébe” — írja haza anyjának Quitoból. Azt hiszi, két hónap alatt lejut majd vajt esonakon az Amazonra — s hét esztendeig ott marad. „Kaland! Kora ifjúságom óta ez a varázsszerű mágnes vezette lépteimet. A nagy nap felvirradt. Dél-Amerika rejtélyes, ismeretlen földje feltárul előttem”. De maga sem sejtí mi vár rá. Ezer titkot s veszedelmet rejt magában a szűzi őserdő, mocsarak és folyók utvesztője, a maguk ősi életét élő vadak és vadállatok titokzatos, komor hazája. Váratlan utitársra lel, olyanféle kalandos fickóra, mint maga. Elindulnak kacsukra vadászni. Indinásuk titkon megszöknek csónakjukkal. Vértő lábbal, félmeztelenül, alélta az éhségtől, elhagyott házra lelnek. Csónakjukat pozdoriájá zuzza a tapir, máskor meg mindenük belevész a folyóba, utonállók megrabolják őket. Iquitosban újra felszerelkezik, he-

tedmagával. Felfelé evez az Amazonon, átvergődik a félelmes Pongo de Manseriche kanyonon, szövetségre lép a fejjadász indiánokkal, részt vesz háborújukban, hajótörés éri, fegyverrel fékezi meg lázadó kíséreit. Egyetlen kötetbe alig, — csak hét keserves és gyönyörűsége szendőbe fér bele ennyi csodálatos, izgalmas kaland. Végül is egy indiánusok fogságából megszökött indián lány menti meg, — vagy ő a lányt. Up de Graff könyvéből — Halász Gyula fordítása — megragadó, megrendítő erővel elevenedik meg előttünk Ecuador és Peru őrszenegének és őslakóinak sejtélyes, titokzatos élete. A Földrajzi Társaság Könyvtára sorozatban, a Franklin-Társulat pompás illusztrált kiadása. Ára 210 lej.

* **Magányos asszony:** Agnes Smedley remekműve a szabadgondolkodó, szabadleltű modern nőről. Füzve 147 lej, kötve 195 lej Lepagenál, Kolozsvár, postán, utánvétellel, franco.

Szerelmek és szaporodás. Dr. Totis alapos és báter új könyve a legégetőbb problémákról. Ára 72 lej. Születésszabályozás 90 lej, a kettő együtt 117 lej. Még korábbi szenzációs műve: Az ifjúság nem problémái, 75 lej utánvétellel, portómentesen Lepagenál, Kolozsvár.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODA HIREI:

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:
Kedden, január 3-án este 8-kor: *Irja* hadnagy. (Újdon-ság másodikor. Sorozatszám: 29.)
Szerdán este 9-kor: *Irja* hadnagy. (Sorozatszám: 30.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, január 4.: *Hoffmann* mesél.
Péntek, január 6.: *Pillangókisasszony*.
Szombat, január 7. (délután): *Sevilla-i borbély*.
Vasárnap, január 8. (este): *A cigánybáró*.
Hétfő, január 9.: Szünet.

KÖZGAZDASÁG

Uj fontos rendelet jelent meg a kontingentálásról, január hav érvénnyel

(Bukarest, január 2.) A Monitorul Oficial legutóbbi számában rendelet jelent meg, amely az import kontingentálását a következőképpen szabályozza:

I. Az 1933 január 1. és február 1. között behozatalra kerülő kontingentált áruknak a behozatali engedély iránti kérvényét a Kereskedelmi és Iparkamarák Uniójához kell benyújtani, amelyik nyomban átteszi a speciális bizottságokhoz.

II. A kérvényekhez feltétlenül mellékelni kell az illetékos kereskedelmi és iparkamara véleményét, melyben főleg az lesz feltüntetve, hogy a kereskedők és iparosok mennyi árut akarnak behozni és a mult év január havában mennyit importáltak.

III. Abban az esetben, hogyha a kérvényező 1932 januárjában rendkívül súlyos körülmények miatt nem hozta be a rendes forgalomhoz szükséges árut, a kereskedelmi és iparkamara véleményezésében helyet kell foglalnia az 1931. évi import összes adatainak.

IV. Az 1932 folyamán alakult vállalatok kérvényeinél a kereskedelmi és iparkamara feltünteteti 1932 utolsó három havának az importmennyiségét.

V. Az importőröknek minden egyes számszakszabán foglalt áruknak külön kérvényt kell megfogalmazni, amit két példányban terjesztenek be az alábbi adatokkal:

a) a vámtarifa kérdéses szakaszának a megjelölése;

b) az áru megjelölése;

c) a mennyiség és az áru értéke.

Az árut súlyban jelölik meg. Kivételt csak a vámtarifában foglalt eseteknél engednek meg. A méter, liter, stb. nincs megengedve.

d) az importáló ország megjelölése abban az esetben, hogyha egyes cikkek behozatala különböző országokból történik, úgy felemlitendő mindenik állam a maga mennyiségével;

e) annak a vámhivatalnak a megjelölése, amelyik a vámolást végzi;

f) a kérvényező pontos címe;

g) a kérés megindokolása.

VI. Azok a kérések, amelyek nem a fenti utasítások alapján készülnek el, vissza lesznek küldve — kiegészítés végett.

VII. A speciális bizottságoknak jogukban áll a nyersanyagok behozatalát célzó kérvényeket jóváhagyni. És pedig annyit, amennyi az ipari vállalatok rendes működéséhez szükséges.

A magánosok részéről befutott kérvényeket csak rendkívüli indokolt esetben hagyják jóvá.

A kereskedelmi iparkamarák uniójának kötelessége, hogy a speciális bizottságok munkájáról értesítse a kereskedelmi és iparügyi minisztériumot.

VIII. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium a legfőbb kontingentálási tanács véleményezésével felcserélheti az áru származási országát.

A jelen határozat alapján behozott kontingentált áruk mennyiségét le fogják vonni az 1933-as kvótából.

Az import-engedélyeket a Correspondenta Economica és a Kereskedelmi és Iparkamarák Uniójának a buletinja közli le.

Reklamációk esetén a kereskedelmi és iparügyi minisztérium dönt.

Eddig tart a kereskedelmi és iparügyi minisztérium rendelete. Egyet azonban meg kell állapítani. *Az a körülmény, hogy a kereskedelmi és iparügyi minisztérium megváltoztathatja az áru származási országát, óriási bizonytalanságot és zavarokat fog előidézni. Elvégre a kereskedők és az iparos jobban tudja, hogy melyik külföldi cég nyújtja a legjobb árut a legkedvezőbb feltételek mellett.*

A hunyadmegyei bankok szövetségének gyűlése

1933 április végéig kérték haladékok

(Déva, január 2.) A hunyadmegyei bankok Szövetsége december 28-án a dévai ipar- és kereskedelmi kamara helyiségében gyűlést tartott. A gyűlésen résztvettek a dévai bankok, a Societatea Bancara Romăna dévai Fiókja kivételével és pedig: Decebal, Banca Deva, Közgazdasági Bank, vidékről pedig Ardeleana Szászváros, Crisana Brad, Grănicerul Marosillye, Agricola Vajdahunyad, Banca Cercuala Marosillye, Banca Ili Mureșana Marosillye s Cassa Pastrara Petrozsény.

A gyűlés dr. Vlad Aurel volt miniszter a Solidaritatea s a hunyadmegyei bankok szövetségének az elnöke elnökletével foglalkozott a Banca Nationala átiratával, amelyben a visszeszámitási hitelt élvező bankoktól az agrár váltók rendezését kéri s a gyűlés egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy a pénzügyi intézetek ezidőig a Banca Nationala kívánsága teljesítésének az elhalasztását 1933 április végéig, amikor is a konverziós ügyek teljes elintéztétét fogják nyerni.

Ezenkívül foglalkozott a gyűlés a betéti kamatok kérdésével s élénk vita folyt akörül, hogy a bankok fizessenek-e betéti kamatot vagy nem. Blum Szimon bankigazgató javaslatára aztán elfogadták, hogy ezt a kérdést minden egyes intézet elhatározására bízzák.

Gyümölcsstermelési tanfolyam Olaszteleken. Olasztelek és vidéke udvarhelymegyei községek gazdaközönsege december hó 30-án délután 3 órai kezdettel Olasztelek községében nagytérben összejevő, kiváló jelentőségű gazdaggyűlést tartott: egy 10 napos gyümölcsstermelési tanfolyam megszervezés érdekében. Az Olasztelek, Felsőrákos, Vargyas, Székelyszáldobos, Bardoc és Erdőfüle községekből összejevő 250 főre menő gazdaközönsege nagy figyelemmel hallgatta Gyerkos Mihály nyug. tanító, a gazdasági kamara gyümölcsstermelési kiküldöttének ismertetését a gyümölcsstermelés fontosságáról és nagyszerű jövedelmezőségéről, ugyszintén Bányay János geológus tanár előadását a vidék talajminőségéről és mérsékelt éghajlati viszonyairól. Megállapítható a két szakelőadás alapján, hogy Erdővidék területe a legkitűnőbb gyümölcsstermő hely, különösen szépen díszlik itt az erdővidéki speciális gyümölcs, a nagyszerű Budai Demokos alma, mely mindenben versenytársa a Jonathán almának. Az előterjesztett határozati javaslat alapján egyhangú lelkesedéssel kimondták, hogy január hó 16—25-ig bezárólag Olasztelek központban a gyümölcsstermelési, baromfitenyésztési és méhészeti tanfolyamot rendeznek.

Ertesítés. A Kolozsvári Gazdák Bankja Rt. Igazgatósága közli, hogy az 1933 január 6-ra kitűzött rendes közgyűlés megtartását elhalasztotta.

APRÓHIRDETÉSEK

KIADÓLAKÁS

Központban két szép utcai parkettes s o-ba külön bejárattal irodának vagy lakásnak kiadó. Megkereséseket „Azonnal” jelígre a kiadóba kérek.

Belvárosban Xenopol 4 alatt külön előszobás, főduszobás butorozott szoba kiadó.

Olcsó és jó garaszt sürgősen keresünk két autónk számára. — Cím a kiadóhivatalban.

ADÁS-VÉTEL

Fűszerüzlet a Főter közvetlen közelében berendezéssel együtt felruár 1-re kiadó. Értekezhetni Str. Jorga (Jókai u.) 5 szám alatt háztuladonossal.

Nyitott gyönyörű nagy Kaméliák, Azaleák 200, 250 lej, Ciklamennek 45—70 lej-ig, Krizantén 25, Olasz szegfű, szobafenyők 80 lejtől, díszített kosarak, menyasszonyi csokrok. Halotti koszoruk szalaggal 250 lejtől Grigorescu (Rákóczi ut) 13. Telefon 730.